

Skarpe gjendrivelsler i lagmannsretten

Mil.org.-kollegene Langeland og Meyer møtes igjen uten masker

Sorenskriver Meyer, politimester Welhaven og høyesterettsdommer Nygaard gjendrev i går i lagmannsretten de beskyldningene Langeland og Bergsvik har rettet mot dem, etter at sorenskriver Harbek hadde avsluttet sin redegjørelse fra dagen før. Det gjaldt et rundskriv fra Justisdepartementet sendte ut om oppløsningen av den norske forsvarsmakt.

— Ingen nordmann kunne den gang mistenke hvordan denne «oppløsningen» skulle tolkes, sa Harbek. — Det dreiet seg om en meddelelse fra Justisdepartementet, og ikke om en «beordring», som Bergsvik uttrykker det i sitt skrift.

— I lovens forstand føler jeg meg særskilt over disse beskyldningene, sluttet Harbek. — Langelands reserver i sitt forord virker som talemåter og unnskyldninger for hans handlinger ved offentliggjørelsen av sine bøker.

Sorenskriver Meyer, tidligere ekspedisjonssjef i Justisdepartementet, tok skarpt til orde mot de beskyldningene som var rettet mot ham. Ut fra et rundskriv undertegnet av Meyer skriver Langeland at forbudet mot kongepropaganda later først til å være utfordret etter norsk initiativ, og at Meyer ved hjelp av et annet rundskriv var med på å ligge det norske politiet de forhatte nazistiske grønne uniformer, og endelig at han ved et rundskriv om oppgaver over polititjenestemenn høsten 1940 la grunnlaget for gestapo og statspolitets razzingsaksjoner.

Langeland og Meyer sto under kritikk i forbindelse med hverandre i sitt arbeid i hjemmefronten. Da møttes de imidlertid under masker.

Forbudet mot kongepropaganda kom fra tyskerne til Jonas Lie og skulle gjennomføres straks, forklarer sorenskriver Meyer. Han prøvde i sitt rundskriv å få med, at dette var tysk ordre, men det eneste Lie tillot, var at bestemmelsen ble anført. Ingen kunne likevel være i tvil om at dette ikke var departementets bestemmelse.

Reservepolitiet grå kapper hadde ingenting med de senere grønne uniformer å gjøre. Det var norske militære kapper som tyskerne hadde vraket som krigsbytte, og da man manglet uniformer til de mange reserver som var tatt inn i politiet den første vanskelige tiden, ble disse som en ren nødsforanstaltning overtatt av politiets depot.

Oppgaven over politifolk hadde ingenting med Jonas Lie og Politidepartementet å gjøre. Det gjaldt å skaffe orden i rullene og å få vite hvilke politifolk som var kommet i sikkerhet til utlandet. Det ble innberettet to politimenn fra Bergen, og deres familie ble bevilget en understøttelse som sto ved makt helt til august 1946. Dokumentene var overhodet ikke ute av arkivet før utbetalingen ble stoppet, og kan umulig ha tjent som noe grunnlag for en senere forfølgelse.

Et rundskriv om avhøring av vitner som Meyer hadde undertegnet, så han for første gang i Langelands bok. Det var et stensil han hadde skrevet under like før han gikk fra sin stilling i februar 1942.

I beskyldningene mot politimester Welhaven heter det at han etter okkupasjonen tok opp et samarbeid med fienden som etter manges mening gikk atakillig lenger enn ønskelig. Særlig omtales et skriv fra april 1940 der Wel-

haven skal ha gitt ordre til å arrestere de unge menn som forsøkte å gjøre sin plikt overfor fedrelandet. Skrevet forbad dem å forlate Oslo.

— Erklæringen ble sendt ut etter tysk ordre, og det heter også her uttrykkelig at «Politiet har fått ordre til» sa Welhaven. Ingen var heller hindret fra å slutte seg til de norske tropper på grunn av dette skrevet, som først og fremst tok sikte på de mange som forlot byen i panikk de første dagene. Sorenskriver Iversen erklærte at Welhaven i denne tiden hadde ivarett norsk interesse så langt mulig. Politinspektøren Vogt og Bryhn, som arbeidet under Welhaven, erklærte begge beskyldningene for å være uriktige og misvisende.

I sin omtale av høyesterettsdommer Nygaards opptreden som byråsjef i Justisdepartementet heter det hos Langeland at Nygaard beordret politifullmektig Waaler til å overta det nazistiske embete som statsadvokat i Oslo. Å beordre en mann til å overta et straffbart embete må objektivt sett antas å være en straffbar handling, skriver Langeland.

Høyesterettsdommer Nygaard forklarer at ansettelsen kom etter ordre fra Riisnes. Riisnes ønsket at det utad skulle tre fram som en beordring. Nygaard visste at Waaler var NS, og at han selv hadde konferert med Riisnes om å overta denne stillingen. Beordringen var en formsak, og Nygaard oppfattet den nærmest som et spørsmål om lønn.